

Ett ofrånkomligt öde?

Katalonien och Nordirland - en studie i autonomi som global trend

Amanda Muren Cederstrand 910115-1166
Hanna Granström 920922-3545

Abstract

Denna studie undersöker varför de två europeiska regionerna Katalonien och Nordirland blivit politiska autonomier trots att det inom regionerna finns stort engagemang för helt andra politiska mål. Vi prövar en teori om autonomi som global tendens med en förklaringsmodell till varför regioner idag eftersträvar autonomi snarare än suveränitet. Det visar sig att förklaringsmodellen till viss del kan förklara utfallet hos våra fall, till viss del inte. Kataloniens oförmåga att bli suveränt beror avgjort på moderlandet Spaniens motstånd, som förklaringsmodellen förutsagt. Detta är dock inte fallet med Nordirland. Katalonien gynnas inte ekonomiskt av att stanna i Spanien som förklaringsmodellen menar. I Nordirlands fall är det svårt att se någon tydlig ekonomisk fördel åt någotdera håll. Enligt förklaringsmodellen är det idag onödigt att bli suverän, eftersom regioner kan uppnå sina mål genom subnationell organisering och överstatlig integration. Det tycks stämma förhållandevis bra i fallet Nordirland men inte i Katalonien.

Nyckelord: autonomi, regionalism, secessionism, irredentism

Antal ord: 9 943

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
1.1	Inledning & problemformulering	1
1.1.1	Syfte & frågeställningar	2
1.2	Teori	3
1.2.1	Regionalism	3
1.2.2	Secessionism, atonomism, folkrörelser och separatistpartier	4
1.2.3	Irredentism	5
1.2.4	Autonomi som global tendens – ingen vill ha suveränitet längre	6
1.2.5	Teorin sammanfattad	7
1.3	Metod	7
1.3.1	Forskningsmetod	8
1.3.2	Val av fall och motivering	8
1.3.3	Avgränsning	9
1.3.4	Material	9
1.3.5	Källkritik	10
1.3.6	Validitet & intersubjektivitet	10
2	Autonomi och regionalism i Katalonien och Nordirland	11
2.1	Katalonien	11
2.1.1	Historisk bakgrund	11
2.1.2	Katalanska politiska partier	12
2.1.3	Spaniens motstånd	12
2.1.4	Ekonomisk-politiska relationer med Spanien	14
2.1.5	Relationer med EU	14
2.2	Nordirland	15
2.2.1	Historisk bakgrund och Storbritanniens hållning	15
2.2.2	Regionalism på Nordirland	17
2.2.3	Partipolitisk irredentism – Irland och Nordirland	18
2.2.4	Den nordirländska ekonomin som funktionell faktor	18
2.2.5	Nordirland och EU	19
3	Diskussion	21
3.1	Förutsättningar för autonomi	21
3.2	Centralmaktens hållning och extantism	22
3.3	Det ekonomiska förhållandet med centralmakten	23
3.4	Subnationell mobilisering och EU-relationer	24
3.5	Slutsatser	25

3.5.1	Avslutningsvis.....	25
4	Referenser.....	27

1 Introduktion

1.1 Inledning & problemformulering

De senaste åren har vi kunnat se en tendens till ökad decentralisering och intresse för regionalt självbestämmande både globalt och i regioner här i Europa (Castells 2014, Ackrén & Lindström 2012, Baldacchino & Hepburn 2012). Både Skottland och Katalonien har hållit folkomröstningar om självständighet från respektive moderland, även om den senare inte erkänts som sådan av centralmakten i Madrid. Skottarna röstade emellertid som bekant med knapp majoritet nej till självständighet och är fortsatt en del av den brittiska unionen. Maria Ackrén & Bjarne Lindström, som forskar mycket om självstyrande regioner, diskuterar ökad decentralisering och regionalism som en "trend" i Europa, som medfört territoriell differentiering och mer krav på självstyre. Detta eftersom ekonomiska och politiska klyftor växer fram mellan regioner. Förr rådde en "one size fits all"-mentalitet på den internationella arenan menar de; nationell suveränitet var den dominerande formen för politiska och territoriella enheter. Idag ökar istället "one size does *not* fit all"-tänkandet, vilket öppnar för nya typer av regional styrning, till exempel autonomi (Ackrén & Lindström, 2012).

Samtidigt som det idag blir allt ovanligare att tidigare kolonier eller regioner blir suveräna stater finns det oerhört många regioner i världen som istället tilldelas status som autonomier (Baldacchino & Hepburn, 2012). Katalonien är en sådan region. I Katalonien är befolkningen till stor del enat i en kamp för självständighet, där målet är en egen suverän nation. Katalonien har ett eget språk, katalanska, och en kulturell avgränsning mot resten av Spanien. De har även en stark ekonomi och en stark parlamentarisk representation för sin självständighetskamp, då de flesta av de katalanska politiska partierna vill ha full suveränitet. Problemet för Katalonien är att den spanska centralmakten inte vill kännas vid att regionen skulle bryta sig loss och bilda en egen suverän nation.

Det som intresserar oss är att regioner med väldigt olika förutsättningar och politiska mål blir autonomier, vilket tyder på att autonomism är en stark trend. Inte bara regioner som Katalonien, som egentligen velat ha suveränitet men fått nöja sig med visst självstyre under sin centralmakt blir autonoma, utan även regioner som Nordirland, vars omständigheter och politiska mål ser mycket annorlunda ut. I Nordirland är en betydande del av befolkningen politiskt engagerade i kamp för frigörelse från sitt nuvarande moderland Storbritannien och återförening med den stat de tidigare tillhört; Irland. Befrielseörelsen på

Nordirland är inte alls lika enhetlig eller brett folkligt förankrad som i Katalonien. Regionen har snarare präglas historiskt av hårda konflikter mellan republikanerna som vill tillhöra Irland och unionisterna som vill förbli i union med Storbritannien. På Nordirland talas olika språk, där irisk gäliska traditionellt hör till den republikanska sidan och ulster scots till unionisterna. Konflikten bottnar också i att dessa olika sidor historiskt tillhört antingen katolicismen eller protestantismen (Parks & Elcock, 2000). Regionens ekonomi har också underminerats av konflikterna (MSB, 2013).

Men trots att Nordirlands förutsättningar och olika politiska målsättningar alltså skiljer sig starkt från Kataloniens, så har de båda regionerna uppnått samma politiska status som autonomier under varsin centralregering. Vi vill därför i den här studien undersöka hur det kommer sig. Att dessa två regioner som ju egentligen inte eftersträvat autonomi ändå blivit autonoma tycks tyda på att teorin om autonomisering som global trend fått stöd. Nu vill vi ta reda på varför de blivit det.

1.1.1 Syfte & frågeställningar

Vi vill alltså undersöka Katalonien och Nordirland; två olika europeiska regioner som blivit autonoma trots att det vid ett första påseende tycks som om de inte egentligen velat bli det. Krafter inom respektive region har andra mål. I fallet Katalonien *secession*; det vill säga frigörelse från centralmakten och nationell suveränitet. I fallet Nordirland *irredentism*; det vill säga återförening med en annan nation de upplever större gemenskap med än det nuvarande moderlandet. Varför blev de då istället autonoma? Vilka regionala omständigheter fanns som gjorde autonomi aktuellt? Vilka är de konkreta anledningarna till att regionerna idag har autonomi?

Undersökningen av de två regionerna syftar till att förstå hur väldigt olika förutsättningar ändå kan leda till samma utfall. I studien testar vi Baldacchino & Hepburns teoretiska antaganden om att regional autonomi idag är att föredra framför självständighet, och tillämpar dem på vårt empiriska material. Om teorin visar sig användbar för att förklara våra utfall har vi kommit lite närmare att förstå hur autonomi som global trend fungerar och tillämpas i praktiken.

Frågeställningar:

- Vilka förutsättningar måste finnas för att regional autonomi ska bli aktuellt?
- Varför är Katalonien och Nordirland idag båda autonoma regioner, trots sina olika förutsättningar och olika politiska målsättningar?

1.2 Teori

I vårt teoriavsnitt utgår vi från tre vetenskapliga artiklar om hur rörelser för olika typer av ökat regionalt självbestämmande, och större frihet från centralmakten, uppstår. Dessa är Judith Parks & Howard Elcock's studie om hur olika förutsättningar ger olika typer av regionalism, Luis Sanchez' artikel om hur missnöje bland befolkningen kan fångas upp av politiska partier och göras till en folkrörelse, och Maria Ackrén & Bjarne Lindströms bidrag om irredentism och secessionism som två uttryck för regionala självständighetssträvanden. Dessa artiklar ger oss en teoretisk grundförståelse för vilka förutsättningar som är nödvändiga för att någon typ av ökat regionalt självbestämmande överhuvudtaget ska kunna bli aktuellt. Utöver dessa tre artiklar använder vi sen Godfrey Baldacchino & Eve Hepburns studie om autonomi som global tendens, vilken förser oss med en teori om varför kamper för ökat regionalt självbestämmande tenderar att leda till, och stanna i, autonomi. Denna teori prövar vi sedan på vårt empiriska material.

De centrala teoretiska begreppen för vår uppsats är *autonomi*, *regionalism*, *secessionism* och *irredentism*. Begreppet autonomi kommer här att användas om regionalt självstyre - i ej specificerad grad - under en nationell centralmakt. Regionalism förstås som lokal politisk kamp för regionala intressen. Secessionism används om politisk strävan efter regional självständighet från centralmakten och erhållande av nationell suveränitet. Irredentism förstås som politisk strävan efter att frigöra sig från den nation man just nu tillhör och (åter-) förenas med en annan nation man upplever större kulturell, historisk och social gemenskap med.

1.2.1 Regionalism

Judith Parks & Howard Elcock's artikel från 2000 går igenom grunderna till varför regioner kan tänkas vilja ha ökat självbestämmande och hur olika typer av regioner och deras kamp för sina regionala intressen; regionalism, kan se ut. Deras analys inbegriper en studie av de tre regionerna Nordirland, Cornwall och Bretagne, alla med olika förutsättningar och varierande grad av självbestämmande.

Parks & Elcock delar in regionalism i två typer; kulturell och funktionell. Kulturell regionalism grundar sig i en regional identitet som vidare kan delas in i de tre kriterierna kultur & språk, territorium och politisk kultur. Till exempel kan språket markera regionens kulturella avgränsning mot resten av den stat den

tillhör. I Bretagne är detta fallet, då det talas av en liten, men inte obetydlig, del av befolkningen i vardagen och som undervisningsspråk i vissa grundskolor. På Nordirland däremot används språket mindre vardagligt och mer som ett politiskt verktyg: ett argument i den politiska debatten. I nordirländsk politik framhålls vikten av att värna iriskan, speciellt av nationalistpartierna, även om språket egentligen inte används i särskilt stor utsträckning av befolkningen då engelskan talas av alla. En politisk kultur där separatism eller strävanden efter självbestämmande eller återförening är centrala är också utmärkande för kulturell regionalism (Parks & Elcock, 2000, s. 90-97).

Den funktionella regionalismen grundar sig istället i ett behov av att bättre kunna formulera och implementera strategier för den egna regionen med avseende på ekonomi, infrastruktur och administration. Parks & Elcock menar att en funktionell region är betydligt mindre benägen att bestå, på grund av bristen på gemensam kultur. Det är alltså huvudsakligen regioner grundade på kulturella bevekelsegrunder snarare än funktionella som förekommer. Oftast bygger regioners argument om ökat självbestämmande på en kombination av kultur och funktionalitet (Parks & Elcock 2000, s. 97-101).

Parks & Elcock delar även in regioner i fyra kategorier, *definite regions or nations without states; contested regions; marginal regions; functional regions*. De fyra kategorierna syftar till att identifiera olika typer av regioner som fungerar antingen baserat på gemensam kultur, eller på funktion; alltså att faktorer som ekonomi väger tyngre. Definite regions är en tydligt avgränsad region med egen kultur som är erkänd både innanför och utanför områdets gränser- Katalonien är en sådan. Contested region är omtvistade regioner där det ofta finns en stark kultur, men som kanske inte erkänns av den egna staten. Till exempel kan en region ha gemensam kultur med en annan region som ligger bakom andra gränsdragningar, vilket Nordirland är ett typiskt exempel på. I marginella regioner är kulturen inte så utpräglad att den erkänns som regionens egen. Marginella regioner har ofta även svårt att hävda några funktionella argument för självstyre. I funktionella regioner värderar man behovet eller nyttan av självstyre utifrån exempelvis ett administrativt, eller ekonomiskt perspektiv. Till exempel kan det handla om att en region mer effektivt kan bestämma över sin egen infrastruktur, än att den styrs ovanifrån (Parks & Elcock, 2000, s. 88-89).

1.2.2 Secessionism, atonomism, folkrörelser och separatistpartier

Secessionism innebär att söka politisk separation från centralmakten och bilda en egen suverän stat. Begreppet separatism ligger väldigt nära secessionism men skiljer sig på det sättet att det inte nödvändigtvis syftar till just egen nationell suveränitet, utan separatister kan också ha någon form av autonomi som mål. Luís Sánchez definierar skillnaden mellan secessionism och autonomism: secessionism syftar till fullständig självständighet från staten, medan autonomism är en mer modest grad av självständighetssträvande och eftersträvar institutionellt

erkännande inom den större staten. Båda är dock manifestationer av minoritetsmissnöje, och de två strävandena har mycket gemensamt. Huvudargumentet i autonomism är enligt Sánchez en önskan om att vara nationens center, inte en separat politisk enhet. Kataloniens självständighetskamp har innehållit många inslag av autonomism.

Sánchez diskuterar i sin forskning om Nicaraguas två autonoma regioner hur separatistiska stämningar uppstått bland befolkningen, och lett till politiska rörelser för separatism eller ökad autonomi. Dessa separatistiska stämningar menar han kan uppstå när minoriteter med etniska eller språkliga och kulturella band samt geografisk närhet till varandra känner missnöje på grund av förtryck och tvång till assimilering inom en stat (2007). Ackrén & Lindström instämmer i att stark regional identitet som skiljer sig från majoritetssamhället är den viktigaste komponenten i politiska kamper för ökat självbestämmande (2012). Alla dessa mönster återfinns i både Katalonien och Nordirland, med undantag för etnisk gemenskap. Varken Katalonien eller Nordirland bygger sin regionala identitet på etnicitet men väl på kulturell, språklig och geografisk samhörighet.

När två eller fler befolkningsgrupper inom staten ser varandra som permanent åtskilda, med olika intressen, kan deras förhållande inte lösas med vanliga demokratiska medel, fortsätter Sánchez. Detta eftersom den mindre av grupperna i ett demokratiskt val kan bli helt uttröstad. Därför ökar sannolikheten för legitimerade separatistiska stämningar bland den icke-dominerande gruppen. Om detta missnöje sprids och fångas upp av politiska grupper eller organisationer, och alternativ såsom separatism, autonomisering, kommunalism eller dylikt presenteras, kan de separatistiska stämningarna bland minoriteten växa till en politisk rörelse. Det måste då även finnas ett territorium där den etniska eller kulturella gruppen är i tillräckligt stor för att kunna göra anspråk på det som hemland (Sanchez 2007). I både Katalonien och Nordirland finns sådant folkligt missnöje och politiska partier har uppstått för att fånga upp det. De respektive territorierna finns också, och även om det i Nordirlands fall är omtvistat område är det trovärdigt att göra anspråk på Nordirland som hemland för folk som har en irländsk kulturell identitet.

Ekonomiska faktorer spelar en nyckelroll i formandet av separatistiska rörelser enligt Sánchez. Ojämnt spridd ekonomisk utveckling och känsla av ekonomisk orättvisa, kombinerad med traditionellt regionalt självförtroende, kan vara avgörande för separatistiska strömningar (Sánchez s. 14). Detta är särskilt relevant i fallet Katalonien.

1.2.3 Irredentism

Maria Ackrén & Bjarne Lindström utgår i sin artikel från 2012 från en nordisk kontext i vilken de undersöker autonomi i regionerna Färöarna, Grönland och

Åland. Författarna identifierar två olika typer av uttryck som självständighetskamper kan ta sig. De danska självstyrande regionerna Grönland och Färöarna har länge haft partier och folkrörelser med secessionistisk inriktning, som eftersträvar självständighet från Danmark (s. 494). Den finska regionen Ålands politik har istället färgats av både civil och politisk vilja att återförenas med Sverige som man känner en starkare kulturell samhörighet med än med Finland. Ackrén & Lindström kallar denna politiska strävan för irredentism. Irredentism innebär helt enkelt att som område eller region inom en stat söka en återförening med en stat som regionen tillhört i ett tidigare skede och/eller känner gemenskap med (Ackrén & Lindström, 2012, s. 498). I denna studie hjälper begreppet irredentism oss att förstå Nordirland där en betydande del är intresserade av att förena hela den irländska ön.

1.2.4 Autonomi som global tendens – ingen vill ha suveränitet längre

Godfrey Baldacchino & Eve Hepburn skriver i sin artikel från 2012 om självständighetsrörelser och i vilken riktning dessa påverkar den egna regionen idag. Det de ser är en global tendens till minskade självständighetssträvanden bland tidigare kolonier och regioner, inte minst i Europa, och istället en ökad vilja att erhålla eller behålla någon form av autonomi under en nationell centralmakt. Suveränitetssträvanden på tjugohundratalet har, menar de, inte utplånats men decimerats och antagit snigelhastighet. Baldacchino & Hepburns studie bygger huvudsakligen på små ö-regioner som tidigare varit kolonier. Men deras observationer, argumenterar de, är även överförbara till andra regioner. Detta eftersom ö-regioner med sina tydliga territoriella avgränsningar och försvarbarhet utgör de mest sannolika regionerna för självständighet och nationsbygge - och om inte ens *de* eftersträvar självständighet, varför skulle då mindre väl lämpade regioner göra det?

Baldacchino & Hepburn ger olika förklaringar till varför regioner inte längre eftersträvar egen suveränitet och istället nöjer sig med autonomi. Den första är vad de kallar för nationalstaternas "extantism"; det vill säga status quo i antalet nationsstater och deras territoriella gränser. Denna statiskhet gör att det är mycket svårt för en ny nation att hävda sig. Staten som regionen försöker lösgöra sig ifrån bjuder också ofta motstånd då stater ogärna lämna ifrån sig territorier.

Vidare menar Baldacchino & Hepburn att vi idag lever i en post-westfalisk era där det inte längre bara är nationalstater som kan hävda sig som politiska aktörer på den internationella arenan. I och med globalisering, decentralisering och regionalisering har nationalstaternas position underminerats vilket gjort nationsstatus mindre attraktivt för självständighetsrörelser, och positioner under och över nationsstatus mer attraktivt. Det antas inte vara värt besväret att bli en egen suverän stat (2012, s. 560).

Det är också så, enligt Baldacchino & Hepburn, att mobilisering på subnationell nivå underlättats till följd av fördjupad överstatlig integration, som

EU-samarbetet. Det gör att organisationer och politiska rörelser har möjlighet att kringgå sina nationella regeringar i sin organisering och aktivism (s. 560).

Till sist menar lyfter författarna också fram att det finns stora ekonomiska och säkerhetsmässiga fördelar med att som liten region vara associerad med en stor stat, må den vara stark eller rik. Genom att som de kallar det, "vrida och vända" förhållandet, med den tidigare kolonialmakten eller centralmakten ("tweaking the relationship") kan man både äta kakan och ha den kvar. Det går då att få utpräglad regional autonomi och samtidigt behålla en välvillig beskyddarstat i ryggen som hjälper regionen med exempelvis handel, ekonomiska investeringar och militärt beskydd. Det "anpassade" förhållandet är fördelaktigt för den lilla autonoma regionen som kan dra fördelar av den större staten och samtidigt åtnjuta ett visst självstyre. Samtidigt är det även fördelaktigt för den stora staten som fortsatt kan ha inflytande över regionen, utan att framstå som en "ond" kolonialmakt eller behöva hantera antikolonialt motstånd (s. 557-559).

1.2.5 Teorin sammanfattad

De olika teoretiska perspektiven mynnar ut i att vi får en överblick över olika typer av regionalism och varför de ger olika förutsättningar för en autonomi. Vi har också fått en bild av hur olika typer av regioner kan klassificeras. De kan ha en stark kulturell bas eller en svag. De kan också hävda olika rent funktionella argument för självständighet, även om vi förstått att man inte kommer långt med enbart funktionalitet. Vi har sett vilka förutsättningar ifråga om folklig mobilisering och politiska partier som är nödvändiga för en framgångsrik kamp för ökat självbestämmande. Vidare har vi diskuterat hur dessa kamper kan ta sig uttryck i strävanden efter suveränitet, alternativt återförening. Mot bakgrund av det har vi gått igenom presenterar vi Baldacchino & Hepburns teori om att regioner inte blir mer än autonoma, eftersom de möter stora hinder om de försöker bli självständiga stater, samt att autonomi på många sätt är bekvämare.

1.3 Metod

I metodavsnittet går vi igenom hur vi har arbetat och tänkt med uppsatsen. Vi inleder med att beskriva vad det är för typ av studie, vilka fall vi valt att studera och varför. Vi beskriver också vad för typ av material vi använt och vad som kommer att utgöra den teoretiska referensramen. Dessutom reflekterar vi över källkritik, uppsatsens validitet samt intersubjektivitet. Som guide har vi använt oss av Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wägneruds *Metodpraktikan* i 2012 års upplaga.

1.3.1 Forskningsmetod

Undersökningen vi gör är av det som Esaiasson et. al. kallar för förklarande karaktär och är både teorikonsumerande och teoriprovande (2012, s. 89).

Uppsatsen grundar sig också i en komparativ analys av två fall. Vi utgår från John Stuart Mills "lika utfalls"-design för jämförande metod, där vi vill finna förklaringar till varför ett visst fenomen inträffar och därför väljer fall på den beroende variabeln. Fenomenet vi vill studera är regional autonomisering, och vi har valt att jämföra de två regionerna Katalonien och Nordirland, vilka båda uppnått regional autonomi, men med olika förutsättningar. Vi vill här undersöka orsakerna till det lika resultatet trots de olika förutsättningarna, för att komma fram till vilka faktorer som är gemensamma, eller inte, för de båda fallen. Dessa faktorer kan sedan antas vara de som orsakat utfallet (Esaiasson et. al., s. 115-116).

Mills mest-lika-design har mött kritik, då det är svårt att bevisa att det föreligger ett kausalt förhållande mellan de oberoende och beroende variablerna, och inte bara en samvariation. Vi måste kunna visa på att variation i det ena ledet ger variation i det andra för att vår kausala teori ska hålla. Denna svårighet kan dock överkommas genom att den/de faktor/-er vi genom vår jämförande undersökning pekar ut som orsaksvariabel testas i ett sk "negativt fall" där utfallet blivit annorlunda (autonomi uppnåddes inte). Om samma utfall där inte uppstått trots att gynnsamma förutsättningar finns, och vår testade variabel inte förekommer, har vår teori om kausalt samband mellan orsaksvariabeln och utfallet stärkts (Esaiasson et. al., 2012, s. 130-131).

1.3.2 Val av fall och motivering

Varför har vi valt Katalonien och Nordirland? Vad tillför de vårt syfte? Båda regioner är fall av en strävan efter frihet från en större nation, fast dessa strävanden tar sig olika uttryck. Katalonien har autonomi under (spansk) nationell centralmakt. Inom regionen finns det dock en strävan efter full självständighet, egen suveränitet. Trots att stark vilja till detta har funnits under lång tid är Katalonien fortsatt en autonom del av Spanien. I Katalonien finns dock de teoretiska förutsättningar som forskarna lyfter fram som nödvändiga för framgångsrika självständighetskamper; som egen ekonomi, avgränsat territorium, gemensam kultur och partipolitiskt representerad folkrörelse för ökat självbestämmande. Men ändå når de inte sitt mål.

Nordirland har också, som en del av Storbritannien, ett visst mått av autonomi. Inom regionen finns dock politiska krafter som önskar återförenas med Irland. I det här fallet är det alltså inte tal om att söka egen suveränitet, som i Katalonien, utan den politiska strävan ligger i att vilja frigöra sig från det nuvarande moderlandet för att istället tillhöra en annan stat. Nordirland besitter också de nödvändiga förutsättningarna för framgångsrika frihetskamper som nämnts ovan.

Den politiska kampen är dock inte lika utbredd och dominerande som den katalanska, men har pågått mycket längre, varit organiserat väpnad och har en religiös aspekt som inte den katalanska har. Den nordirländska kampen skiljer sig alltså från den katalanska både till syfte och utförande, men ändå har den gett samma resultat; politisk autonomi under en centralmakt.

Vi har alltså valt dessa två exempel därför att de med olika utgångspunkter och mål ändå uppvisar liknande utfall. Utfallet politisk autonomi är gemensamt för de båda fallen, trots att förutsättningarna skiljer sig åt. Det är därför intressant att testa om Baldacchino & Hepburns teori om autonomisering som global trend med sin förklaringsmodell kan förklara detta utfall.

1.3.3 Avgränsning

Vi applicerar ett teoretiskt antagande på två olika exempel. De två exemplen representerar separatism respektive irredentism. Undersökningen vi gör grundar sig i en form av fallstudie, vilket innebär att vi ha utrymme och förstå och tolka resultaten av det vi hittar. Vi tror att vi får mer ut av att närmare undersöka fall som väcker frågor och som hjälper oss att identifiera de orsaker till autonomi som forskarna lyfter fram, än av att ytligt studera en större kvantitet av olika typer av regioner. Vi förhåller oss också i analysen till de olika teorier vi använder, med avseende på det begränsade antalet faktorer som undersöks i varje fall.

1.3.4 Material

Den teoretiska referensramen till vår uppsats är baserad på ett antal artiklar som alla är författade av akademiker som studerar områdena regionalism och autonomi. De berör olika delar av den frågorna vi undersöker men behandlar även i många fall samma frågor och begrepp. Ett par av artiklarna, Ackrén & Lindströms samt Sánchez, går även in på de centrala begrepp som ingår i vår uppsats. Specifikt är begreppet irredentism (Ackrén & Lindström, 2012, s. 498) ett begrepp vi inte har observerat i andra artiklar, men som ändå väl sammanfattar ett fenomen som är av vikt att inkludera i vår undersökning.

Förutom den teoretiska referensramen utgörs vårt material av artiklar och andra sekundärkällor som beskriver Kataloniens och Nordirlands kulturella och politiska situation. Vi inkluderar även empiriskt material från de regionala självständighetspartiernas i respektive region partiprogram då de ger en tydlig översikt av hur dessa ställer sig i självständighetsfrågan och därmed hur den politiska kulturen ser ut.

1.3.5 Källkritik

Vi använder artiklar som är peer-reviewed, alltså granskade av andra forskare, och som är publicerade i vetenskapliga tidskrifter. Vi använder också en del statistik från olika nationella forskningsinstitut och myndigheter. Information vi hittat utanför det vetenskapliga artiklarna kommer från betrodda nyhetskällor och innehåller faktauppgifter som vi inte bedömer vara vinklade eller tendentiösa. Utöver det använder vi uppgifter från olika partiprogram och eftersom de är primärmaterial och kommer från partiernas egna kanaler ser vi dem som pålitliga.

Eftersom det i Nordirlands fall rör sig om en konflikt mellan olika läger är det viktigt att ha i åtanke att information kan framställas som att väga olika tungt beroende på vad det är för källa. Men de artiklar vi använder oss av är granskade och publicerade och framstår som förhållandevis neutrala. Övrig information relaterande till fallet Nordirland som vi använder i uppsatsen är till överhängande del ren fakta, siffror och statistik.

1.3.6 Validitet & intersubjektivitet

Undersöker vi det vi avsåg att undersöka? Alltså huruvida autonomi kan sägas vara ett tillstånd som olika typer av regioner stannar i, förutsatt att de på något sätt av olika anledningar strävar efter att få mindre påverkar från centralmakten. Invändningen kan vara att det inte finns avgörande majoritet på Nordirland där befolkningen vill bryta sig loss från nuvarande ordning. Alltså kan det ifrågasättas huruvida Nordirland har rätt förutsättningar för att agera exempel i vår studie. Men vi menar att det viktiga är att utfallet blivit autonomi inom en större stat och att det finns flertalet faktorer som avgjort det, och att de tillsammans orsakat dagens tillstånd, snarare än att frånvaron av samlad folklig vilja har varit avgörande.

En annan invändning mot vårt val av fall skulle kunna vara att vi studerar en global trend men bara använder exempel från Europa. Men förhoppningsvis kan vår studie väcka frågor för framtida forskning kring regioner och autonomi i global kontext, genom att vi lyfter fram europeiska exempel och varför de kan tänkas skilja sig från andra.

Som Esaiasson et. al. beskriver i *Metodpraktikan* är det svårare att visa sin intersubjektivitet vid en kvalitativ studie än vid en kvantitativ (s. 25). Det vi kan försöka göra är att hålla oss så öppna som möjligt i förhållande till det material vi hittar och tydligt redogöra för hur vi har tänkt och vad vi baserar våra slutsatser på.

2 Autonomi och regionalism i Katalonien och Nordirland

Vi har valt att undersöka Katalonien och Nordirland, eftersom merparten av de förutsättningar som Parks & Elcott, Sánchez och Ackrén & Lindström menar är relevanta för uppkomsten av regionala självständighetssträvanden återfinns där och är möjliga att undersöka. Båda regionerna har relativt klar territoriell tillhörighet. Även om gränsdragningarna, särskilt i Nordirlands fall, inte alltid varit helt oomtvistade så har båda befolkningsgrupperna ett geografiskt område inom vilket de är tillräckligt stora för att trovärdigt kunna göra anspråk på det som sitt respektive hemland. Ingenta gruppen utmärks dock av direkt etnisk samhörighet utan den gemenskap som är relevant för respektive område är kulturell och geografisk. Båda grupperna har egna språk; katalanska och iriska. Katalanskan är mer av ett vardagsspråk än iriskan, som snarare fyller en politisk funktion genom att skapa gemenskap inom gruppen och utgöra en språkgräns utåt, men bara det faktum att språken finns och används bidrar till kulturell samhörighet. I båda regionerna finns dessutom lång tradition av självständighetsrörelser samt politiska partier som arbetar för saken. Men mycket skiljer också regionerna åt.

2.1 Katalonien

2.1.1 Historisk bakgrund

Antoni Castells kallar Spanien "en frustrerad nationsstat" (2014, s. 280). Detta eftersom landet historiskt sett haft stora svårigheter att ena och integrera sina olika regioner, och Katalonien har länge varit ett av de största hindren för ett sådant nationellt enande. Integrationsproblematiken mellan Spanien och Katalonien har pågått sedan det spanska Tronföljdskriget på 1700-talet, och har huvudsakligen haft sin grund i den asymmetriska uppdelningen mellan den politisk-militära makten och den ekonomiska. Traditionellt har den politisk-militära makten varit fokuserad till det centralt placerade Kastilien och den ekonomiska makten till de mer perifera regionerna Katalonien och Baskien. Den ekonomiskt svaga centralmakten har därför mött motstånd och haft svårt att assimilera de ekonomiskt starka perifera regionerna. Under andra halvan av artonhundratalet

blev Katalonien en mäktig ledande industriregion i Europa och "Katalanismen" som politisk rörelse växte fram. Den hade bland annat som mål att transformera och modernisera den spanska staten för att kunna underhålla ett industrisamhälle och kunna matcha Kataloniens utveckling, men framför allt att uppnå katalanskt självstyre och erkännande som nation. Katalanistiska partier har funnits över hela höger-vänsterskalan och dominerat den breda katalanska politiken i över ett och ett halvt sekel (Castells, 2014).

2.1.2 Katalanska politiska partier

Det traditionellt största katalanska partiet CiU; *Convergència i Unió* - Konvergens och enighet - bildades efter Francoregimens fall och var en partiallians bestående av det liberala CDC (Katalansk Demokratisk Konvergens) och kristdemokratiska UDC (Kataloniens Demokratiska Union). De beskriver sig båda som katalanska nationalistpartier och eftersträvar katalansk självständighet. Vid sin tillblivelse 1978 inkluderade alliansen även det lilla vänsterpartiet EDC (Katalanska Demokratiska Vänsterpartiet). CiU var fram till sin splittring 2015 ett mittenparti med nationalistisk agenda och mellan 1980- och 2000-talet formade de katalansk regering, ofta med egen majoritet (*Encyclopædia Britannica*, 2015). Även i det senaste nationella valet 2015 blev CiU det största katalanska partiet med 21,49 % av de katalanska rösterna, och vänsterpartiet ERC som också har katalansk självständighet som en av sina grundpelare (*Esquerra Republicana*, 2016) fick 16,39% och blev det tredje största (*El País*, 2015b). Rörelsen för katalansk självständighet har alltså en stark partipolitisk förankring och parlamentarisk representation.

2.1.3 Spaniens motstånd

Efter Francos död och diktaturens fall 1975 spelade Katalonien en stor roll i Spaniens demokratiseringsprocess, bland annat genom att stödja Spaniens inträde i EU. Katalonien bidrog med ekonomiskt och industriellt ledarskap och stod solidariskt med Spanien vid införandet av euron. Politiska steg togs också för att säkra regionernas självbestämmande och blidka de mest självständighetstörstande. Dock kände man senare, från katalanskt håll, att man inte fick något tillbaka efter allt man bidragit med under denna period, då Spanien åter förstärkte centralmakten (Guibernau, 2013, s. 374-380).

Spaniens demokratiska Konstitution undertecknades 1978. Där skulle det spansk-katalanska integrationsproblemet få sin lösning, var det tänkt. De katalanistiska partierna spelade en central roll i utformandet. Konstitutionen innehöll den implicita överenskommelsen att katalanistpartierna skulle ge upp sina aspirationer på katalansk suveränitet, och att de ledande spanska politikerna å

sin sida inte skulle försöka återskapa en traditionell spansk stat präglad av centraliserad makt och stark nationalism (Castells, 2014, s. 280-282). Baskien hade varit utsatt för särskilt hårt förtryck under Franco-regimen, och både de och det rika och industriellt avancerade Katalonien ansåg sig ha rätt till självbestämmande. Deras anspråk erkändes på vissa håll men uppfattades även som ett hot mot den spanska nationen (Guibernau, 2013, s. 374-380). I konstitutionen etablerades istället ett system med sju autonoma regioner; "*café para todos*- kaffe till alla!" vilka fick regionalt styre och egna lagstiftande församlingar (Castells, 2014, s. 280-282). Guibernau menar att systemet med autonoma regioner var ett försök att undvika de specifika nationalistiska kraven från Katalonien, Baskien och även Galicien. De autonoma regionerna har enligt Castells huvudsakligen mer administrativ än politisk makt, då basala lagar oftast stiftas centralt, och sedan specificeras och implementeras regionalt. Detta till följd av hur konstitutionen är utformad, men också av hur den tolkas av Konstitutionsdomstolen (Castells, 2014, s. 282).

År 1979 antogs den katalanska Autonomistadgan (Statute of Autonomy på engelska); en överenskommelse som ligger till grund för institutioner och lagar i det katalanska självstyret (Castells, 2014, s.280). Autonomistadgan ligger under konstitutionen men över alla andra lagar och katalanernas identitet och rätt till visst självbestämmande erkänns i denna (Guibernau, 2013, s. 378-380). Sedan dess har en betydande del av de offentliga ansvarsområdena delegerats från centralmakten till regionen. Emellertid har relationerna mellan Katalonien och centralmakten senare försämrats i och med att Katalonien önskat utökat självbestämmande medan centralmakten upplevt att regionernas självständighet hotat den nationella sammanhållningen. Det finns nu, menar Castells, önskan i Spanien om att åter centralisera delar av makten. Den katalanska autonomistadgan bedömdes grundlagsstridig 2010, och sedan dess har ingen ny version godkänts av centralmakten. Den gamla versionen har inte upphävts men många centrala aspekter av den har tagits bort eller tolkats mycket restriktivt, vilket inte tagits väl emot av katalanerna (Castells, 2014, s. 284).

2014 hölls en folkomröstning om hur det katalanska folket ville förhålla sig till Spanien. En folkomröstning om självständighet är förbjudet i konstitutionen, men frågan omformulerades till att handla om rätten till självbestämmande - och stöttades av ca 80 % av den katalanska väljarkåren. Katalanerna kan inte aspirera på självständighet utan att konstitutionen ändras, förklarar Guibernau (s. 377). Att hålla en folkomröstning om suveränitet skulle alltså vara olagligt om den inte godkänns av spanska staten.

Till följd av centralmaktens bristande intresse för Kataloniens krav på utökad autonomi, bråk kring 2006 års uppdaterade Autonomistadga, samt den ökade medvetenheten bland katalaner om Kataloniens årliga ekonomiska förluster till Spanien - vilket försvårats av finanskrisen - ökar, enligt Guibernau, secessionismen i Katalonien. Den uppdaterade Autonomistadgan antogs inte trots att den redan sanktionerats av katalanska parlamentet samt spanska kongressen och senaten. Och Katalonien får varje år ett budgetunderskott på 8,5% av regionens BNP, som en konsekvens av de finansiella arrangemang som råder mellan centralmakten och regionen (Guibernau, 2014, s. 387).

2.1.4 Ekonomisk-politiska relationer med Spanien

Katalonien hade 2012 16 % av Spaniens befolkning (7,5 miljoner) och 18,9% av Spaniens totala BNP. BNP per capita är ungefär 20 % högre än det spanska genomsnittet och 106,7% av BNP per capita-genomsnittet i de femton ursprungliga EU-länderna. Motsvarande siffra för Spanien är 89 %. Kataloniens ekonomi är mer industri-fokuserad och mer öppen än övriga Spaniens - katalansk export utgör ca 26,2% av Spaniens totala export. Katalonien är också ledande i den spanska turistindustrin och tar emot 25 % av alla Spaniens turister, och trots industriell nedgång orsakad av den ekonomiska krisen ligger den katalanska industrins bidrag till nationell BNP 4 % högre än övriga Spaniens (Castells, 2014, s. 288-292). Katalonien som region är alltså ekonomiskt starkare än Spanien som land, och regionens BNP per capita ligger dessutom över både det nationella genomsnittet och EU-genomsnittet.

De autonoma regionerna betalar in 75 % av sin skattekapacitet till en gemensam pott (Fundamental Public Services Guarantee Fund) som sedan distribueras bland regionerna efter population och behov. Detta innebär negativ utdelning för ekonomiskt starka regioner som Katalonien.

Om Katalonien blir självständigt förutspås handeln mellan Katalonien och Spanien minska till följd av *border effect*- fenomenet (teorin om att handeln mellan två territorier minskar signifikant om det finns en internationell gräns mellan dem). Forskarna är dock oeniga om hur stor påverkan *border* effekten skulle ha på katalansk handel och BNP. Spanien är fortfarande regionens största handelspartner men dess del av katalansk exporthandel har minskat under lång tid - inte minst till följd av krisen 2008 - till fördel för katalansk-internationell handel, huvudsakligen med EU (Castells, 2014, s. 289).

2.1.5 Relationer med EU

Sedan 1986 öppnade spanska regioner - med Katalonien och Baskien i täten - egna kontor i Bryssel, vilka hade direkt kontakt med EU-institutioner, som beskrivs i en tidskriftsartikel av Shaniqua Singleton, (2013). Även om regionerna inte därmed hade direkt inflytande över EU:s beslutsfattarprocesser så innebar det en plattform att lobba för regionala intressen. Den spanska centralmakten var inte nöjd med detta. Genom att hänvisa till en stadga i Konstitutionen från 1978 som förbjöd regioner från att ingå i några internationella engagemang försökte den få de regionala kontoren i Bryssel olagligförklarade av spanska parlamentet och domstolar. Men domstolarna dömde emot regeringen. 1994 etablerades EU-organet Committee of Regions, vilket skulle ge europeiska regioner en arena för formellt deltagande i EU:s beslutsfattarprocesser. Regionerna kunde här påverka

genom lagstiftningsförslag, lobbying och förslag till policyändringar. Även om förslagen inte är lagligen bindande är organet en formell institution för regional direktinteraktion med EU, och innebär möjligheter att föra upp regionala angelägenheter på EU-nivå. Detta var en del av EU:s nya orientering mot en mer mångnivellerad styrelseform än tidigare. I och med den nya orienteringen blev de europeiska regionerna mer inflytelserika i utformandet av EU-samarbetet (Singleton, 2013).

Singleton menar att CoR kan förstås som ett exempel på multi-level governance inom EU i och med att regioner som Katalonien och Baskien ges direktkontakt med EU-institutioner och möjlighet att agera inom själva EU. Lissabonfördraget 2007 innebar också ökad makt för regionerna i och med införandet av subsidiaritetsprincipen, vilken innebär att politiska beslut bör tas på den nivå som är närmast medborgarna. I Lissabonfördraget introducerades också möjligheten för regionerna att gå till domstol om lagstiftning begränsade subsidiariteten. Emellertid kan regioner enligt Lissabonfördraget bara utmana lagstiftningen genom sina centralregeringar (Singleton). Enligt Singleton bygger EU-lagstiftning på en balansakt där varken nationella eller regionala regeringer ska få fullständig makt. EU är intresserat av att skapa relationer med regionala regimer och Katalonien och Baskien är idag några av de mest aktiva regionerna inom EU.

Det finns många europeiska företag i Katalonien, samt starka handelsförbindelser, och en stor del av alla godstransporter mellan EU och Spanien går genom Katalonien (Castells, 2014).

Katalonien har alltså en plattform för regional direktkontakt med EU, samt rätt att fatta viktiga beslut för medborgarna på regional nivå. Emellertid kan de inte dra lagstiftning som begränsar deras rätt till regionala beslut inför EU-domstol om inte den spanska centralmakten godkänner det. EU-lagstiftning skulle alltså teoretiskt sätt kunna överklagas med spanska centralmaktens hjälp, men inte spansk lagstiftning. Kataloniens möjlighet till subnationell mobilisering till följd av ökad överstatlig integration med EU är alltså inte obetydlig, men kringskuren i fråga om förhållandet till moderlandet.

2.2 Nordirland

2.2.1 Historisk bakgrund och Storbritanniens hållning

Nordirland har dominerats av konflikt mellan briter och irländare i flera hundra år, men präglas även av en religiös-politisk konfliktlinje mellan katoliker och protestanter som inte återfinns i fallet Katalonien (MSB, 2013).

På 1600-talet lyckades brittiska styrkor lägga under sig hela ön Irland, efter att länge ha fört en bosättningspolitik då katolska irländares mark togs i besittning av brittiska protestantiska kolonisationer och gavs till brittiska bosättare. Irländarna förde en självständighetskamp fram till 1800-talet - vilken slogs ner gång på gång - då förslag lades fram om självstyre för Irland. Förslaget mötte motstånd i Ulster som var ett starkt fäste för brittiska protestanter men fick stöd från övriga Irland. Unionisterna i Ulster (som ville ha en union med Storbritannien hellre än att Irland blev en självständig nation) insåg att ett självstyrande Irland skulle bli verklighet antingen de ville det eller ej och kämpade istället för att Ulster skulle undantas denna utveckling. Bland både katolska nationalisterna och protestantiska unionisterna bildades privatarméer (MSB, 2013).

1916, medan de brittiska kolonisationerna var upptagna med första världskriget, genomförde irländska nationalisterna en ockupation av huvudpostkontoret i Dublin och utropade den irländska republiken. Upproret, som kom att bli känt som Påskupproret, slogs ner av den brittiska armén och flera av dess ledare avrättades. Men den irländska nationalismen växte till följd av händelsen och de nationalistiska grupperingarna bildade partiet Sinn Féin ("Vårt eget"), vilket grundade den irländska nationalförsamlingen Dail Eireann. Denna erkändes inte av britterna. IRA; Sinn Féins väpnade gren, började föra militant kamp mot den brittiska armén, och stridigheter följde som ledde till att England 1921 tvingades ge vika och Irland delades i en katolsk och en protestantisk del. Förhandlingar mellan den brittiska regeringen och irländska nationalisterna resulterade i den "katolska fristaten Irland" - självstyrande inom det brittiska samväldet, om än inte självständig. De protestantiska områdena kring Ulster; Nordirland, förblev dock engelska, även efter att resten av Irland blivit självständigt 1949 (MSB, 2013).

Nordirlands katolska befolkning utgjorde en tredjedel av befolkningen och blev politiskt och ekonomiskt marginaliserade. På 1960-talet startade därför en medborgarrättsrörelse för politisk och ekonomisk jämlikhet, vilket möttes med våld av den brittiska armén 1969 och ledde till djupa våldsamma konflikter mellan katolska nationalisterna och protestantiska unionisterna och deras väpnade grenar. Våldet och oroligheterna som kallades "The Troubles" böljade fram och tillbaka under nära 30 år (MSB, 2013).

1998 slöts så "Långfredagsavtalet" mellan Storbritannien, Irland och Nordirland, vilket innebar att Nordirland skulle fortsätta tillhöra Storbritannien, men om befolkningarna i både Irland och Nordirland röstade för det så skulle de två delarna kunna återförenas. På grund av spänningar mellan katolska och protestantiska grupperingar och ovilja att lägga ner vapnen drog Storbritannien in och återgav självstyret till Nordirland i omgångar. Av rädsla för varandra ville varken IRA eller de väpnade grupperna på den protestantiska sidan vara först med att ge upp sina vapen. Och så länge de inte gjorde det kunde inte fredssamtal inledas och Storbritannien lät inte det Nordirländska parlamentet få tillbaka makten. Idag har dock vapnen lagts ner, fredsavtal implementerats och regionen återfått självstyre under brittiska samväldet. Nordirland styrs nu av en koalitionsregering av katolska och protestantiska partier där Sinn Féin är störst på den katolska sidan och DUP (Democratic Unionist Party) på den protestantiska.

Men spänningar och djupa sociala klyftor kvarstår mellan katoliker och protestanter (MSB, 2013).

Som synes har inte Storbritannien varit lika ovilligt som Spanien att släppa sin region. Långfredagsavtalet innebär i alla fall på pappret att Nordirland skulle kunna få tillhöra Irland om en majoritet i båda områdena röstar för det- då är Storbritannien villigt att låta Nordirland gå. Samtidigt är irländsk republikanism/irredentism en huvudsakligen katolskt präglad fråga - och katolikerna är i minoritet på Nordirland. Så det är möjligt att Långfredagsavtalet inte innebär alltför stora risker för Storbritannien. Storbritannien har gjort klart att det inte kan bli fråga om regional autonomi om inte protestanter och katoliker ömsesidigt lägger ner vapnen och förhandlar politiskt med varandra, och den parlamentariska maktindelningen mellan katoliker och protestanter- som har till syfte att säkra den nordirländska freden - innebär också att risken för katolsk parlamentarisk dominans reduceras. Det kan tolkas som ett sätt att låta de två sidorna hålla varandra på plats. Resultatet blir politisk stabilitet, med liten sannolikhet att stjäla över i irländsk katolsk irredentism.

2.2.2 Regionalism på Nordirland

På Nordirland återfinns de tre faktorer som Parks & Elcock presenterar när de beskriver olika typer av regionalism. Det finns tydliga avgränsningar i samhället vad gäller språk, där främst iriskan används som ett politiskt verktyg snarare än ett vardagsspråk. Språket har dock börjat ta mer plats i exempelvis undervisning i katolska skolor, (Parks & Elcock, 2000, s. 90). Kanske på grund av politiska opinionsbildning. Parks & Elcock menar också att det blir svårare att hävda funktionella orsaker till autonomi utan att också kunna påvisa att det finns en stark kulturell identitet. Av den anledningen menar de att exempelvis den protestantiska gruppen på samma sätt använder språket ulster-scots som ytterligare ett argument för att uppnå målet. Alltså kan det betraktas som en typ av funktionellt agerande att hävda kulturella orsaker för sin sak.

Territoriet och gränsen mot Irland är omtvistad. Gränsen delar upp ön Irland i två delar, som man kommit överens om att göra (Parks & Elcock, 2000, s. 92). Det finns en viss problematik i att den del som historiskt kallas Ulster har blivit av med ett par områden som ligger innanför Republiken Irlands gränser. Området Ulster som kulturell region är alltså uppdelat mellan två länder, vilket kan utgöra en risk för konflikt.

Nordirland är ett typexempel på det som Parks & Elcock kallar för *contested region*, en omtvistad region (2012, s. 89). Å ena sidan vill unionisterna förbli en del av Storbritannien, medan de som kallar sig republikaner vill återförenas med Irland, alltså en irredentistisk strävan. Majoriteten för unionisterna har historiskt varit knapp (Parks & Elcock, 2012).

2.2.3 Partipolitisk irredentism – Irland och Nordirland

Sinn Féin; Nordirlands största katolska parti och Irlands fjärde största, uttrycker i sitt partiprogram strävan efter ett förenat republikanskt Irland, byggt på principer om jämlikhet, inkludering och suveränitet (Sinn Féin, 2016). Fianna Fáil; ett annat av de största irländska partierna, har som en av sina få politiska kärnfrågor (partiet är i övrigt mycket ideologiskt plastiskt) irländsk republikanism (Fianna Fáil, 2016). "Republikanism" används i irländsk politisk diskurs om irländsk-nordirländsk återförening; vad vi i vår uppsats talar om som irredentism. Irredentismen är alltså partipolitiskt och parlamentariskt representerad i Nordirland och Irland, men är inte lika dominerande som secessionismen i Katalonien.

2.2.4 Den nordirländska ekonomin som funktionell faktor

Nordirlands BNP-tillväxt låg precis innan finanskrisen 2008 över genomsnittet i Storbritannien, med en toppnotering 2007 då dess BNP låg på 110,3% av Storbritanniens genomsnitt. Men finanskrisen slog hårt mot den nordirländska ekonomin och sedan 2011 har BNP legat en bit under genomsnittet. Storbritanniens ekonomi har emellertid hämtat sig efter krisen och sett stadig tillväxt under alla kvartal sedan 2013 och fram till den senaste mätningen 2015, och att Nordirlands BNP-tillväxt legat strax under innebär inte nödvändigtvis direkt dålig tillväxt utan bara inte lika stark som Storbritanniens. Genomsnittlig BNP-tillväxt inom Storbritannien år 2015 var 2,7 % medan den i Nordirland var 1,3 %, enligt NISRA (Northern Ireland Statistic and Research Agency, 2015). Arbetslösheten på Nordirland är 7,2 %, vilket är den högsta i Storbritannien, och produktiviteten samt hushålls-bruttoinkomst per capita är lägst i unionen (ONS, 2014). Nordirlands ekonomi är således generellt svagare än resten av Storbritanniens ekonomi, även om den ändå växer, bara inte i riktigt samma takt.

Irland hade 1995-2007 en stark årlig tillväxt på ca 6 %. Men finanskrisen 2007 gick mycket hårt åt Irlands bostadsmarknad och byggföretag, vilket resulterade i svår ekonomisk kris. 2010 hade landet ett budgetunderskott på 32,4 % av BNP vilket var det högsta i världen, i procent av BNP. Landet tog emot stora lånepaket från EU och IMF och införde hårda ekonomiska åtstramningsprogram för att reducera skulderna. 2014 tog ekonomin fart igen och BNP växte snabbt med 3,6 %, mycket till följd av låga företagsskatter som medgav billig företagsetablering och stark export (CIA World Factbook, 2015).

Även om Irland idag alltså uppvisar nationalekonomiskt starka siffror tycks landet inte ekonomiskt starkt. Mycket av inkomsterna från export kommer från nyetablerade multinationella företag som söker undvika beskattning (den irländska företagsskatten är bara 12,5%). Byggbranschen har kollapsat och konsumtionen och investeringarna i lokala företag har sjunkit kraftigt (CIA, 2015). Landet har precis kommit ur en ekonomisk kris och ett ekopolitiskt stålbad för att få lån från IMF och EU, och är idag ekonomiskt försvagat - de inhemska

företagen stukades av krisen, och de multinationella företag vars export Irland nu är beroende av är svåra att beskatta eftersom det är just de låga företagsskatterna som håller dem kvar inom landet. Den svaga ekonomiska positionen innebär att det ur nordirländsk ekonomisk synvinkel inte tycks odelat positivt att återförenas med Irland. Även om Nordirland är den ekonomiskt svagaste av Storbritanniens riksdelar så är dess position inte direkt kritisk - dess ekonomi har vuxit sedan finanskrisen om än inte riktigt lika mycket som resten av Storbritanniens. Det finns alltså inga uppenbara fördelar med att överge den brittiska ekonomiska gemenskapen för att ansluta sig till den irländska. Vi kan alltså sluta oss till att ekonomiska argument inte kan vara avgörande för Nordirlands irredentistiska strävanden på samma sätt som för Kataloniens secessionistiska kamp.

2.2.5 Nordirland och EU

Baldacchino & Hepburn skriver om subnationell mobilisering som underlättats genom att det nu finns många olika internationella plattformar att opionsbilda på (2012, s. 560). Man är inte lika beroende av nationalstaten för att främja sina intressen. Det faktum att Nordirland nu är autonomt och har ett eget parlament gör det givetvis lättare att samordna intressen, som exempelvis intresset för en återförening med Irland. I och med att partier som Sinn Fein nu kan representeras på båda sidor gränser finns det förutsättningar för andra typer av politiskt samarbete och påverkan än om Nordirland endast varit styrt av det brittiska parlamentet.

Hayward & Murphy menar att EU gärna velat delta mer i den nordirländska fredsbyggnadsprocessen efter the Troubles, men att varken Storbritannien eller Irland har varit särskilt intresserade av att låta dem vara det (2012, s. 449-450). 2007 etablerades NITF; Northern Ireland Task Force, ett EU-redskap för fredsbyggande i Nordirland. NITF skulle fungera som en "rörledning" mellan Nordirlands samhälleliga institutioner samt fredsbyggande organisationer och EU, vilket skulle hjälpa Nordirland att själva klara av sin fredsprocess med stöd men inte direktingripande från EU. Det medförde emellertid inga finansiella bidrag från EU:s sida vilket varit det vanliga tillvägagångssättet tidigare i EU:s interaktion med Nordirland. NITF har efter fredsimplementeringen mer fungerat som ett instrument för att "locka fram" Nordirland ur Storbritanniens skugga och göra dess politik och administration mera EU-tillvänd än tidigare. NITF bidrar med rådgivning om företagande, administration, forskning och liknande som ska hjälpa Nordirlands integration i EU. Bland annat har tätare kontakter etablerats med Bryssel, EU-kommissionen och olika EU-nätverk (Hayward & Murphy, 2012, s. 447). Projektet ska bidra till ökat utbyte mellan regionen och EU, vilket dessutom ska leda till förbättrad tillväxt inom olika fält såsom forskning, jordbruk och annat, och enligt EU-kommissionen togs initiativet väl emot av Nordirland när det presenterades (European Commission, 2012).

Det finns de som menar att Nordirland skulle kunna dra fördelar, särskilt ekonomiska, av ett utökat samarbete med EU-kommissionen. Dock har inte Nordirland tagit del av alla de möjligheter som finns i och med EU-samarbetet. Det kan bero både på att det inte funnits kapacitet hos det nordirländska styret men också på att det i regionen finns en förhållandesvis stor skepsis mot EU, speciellt inom nationalistiskt inriktade politiska partier (Hayward & Murphy, 2012, s. 448-450). Sinn Fein, som i EU-parlamentsvalet 2014 fick flest nordirländska röster (Europaparlamentet, 2014), uttrycker i sitt EU-manifest önskan om att återföra makt från EU-kommissionen till medlemsländerna, samt öka medlemsländernas inflytande över EU:s lagstiftningsprocesser. De vill även att Irland ska dra sig tillbaka från ökad integration i EU:s försvarspolitik (Sinn Féin, 2014). De för alltså inte en politik för EU-utträde men står för reducerat EU-inflytande.

Det tycks alltså finnas större utrymme för EU-samarbete än Nordirland är intresserat av att utnyttja. Samtidigt tyder stödet för Sinn Féin och deras moderata skepsis i EU-frågor på att regionen inte är direkt EU-fientligt inställd. En undersökning utförd av Danske Bank och citerad av BBC i augusti 2015 kan tjäna som illustration: 58 % av 1000 tillfrågade nordirländare svarade att de ville stanna kvar i EU, 26% att de var osäkra och 16 % ville ha utträde. Detta är en högre siffra än i övriga Storbritannien, där 45 % uppgav att de ville stanna i EU, 18% var osäkra och 38% ville ut. Danske Banks chefsekonom kommenterade att den EU-vänliga hållningen troligen var ett resultat av att Nordirland fått stora ekonomiska bidrag från EU, inte minst jordbruksstöd och ekonomiska bidrag till konfliktlösningsprojekt (BBC, 2015). Etablerandet av NTIF som skulle locka fram den EU-frånvända regionen Nordirland närmare Bryssel tycks ha haft viss effekt även om det finns röster som tycker att den kunde utnyttjas mer. Den subnationella mobiliseringen mellan Irland och Nordirland tycks emellertid underlättats av autonomiseringen som inneburit att Nordirland fått tillbaka sitt parlament, och sina parlamentariska samarbeten. Den irländska republikanismen/irredentismen tycks alltså ha gynnats mer av autonomin än vad Nordirlands relationer med EU gjort, även om EU-relationerna inte direkt försämrats.

3 Diskussion

Som vi visat är Katalonien och Nordirland på många sätt mycket olika, men de är båda autonoma regioner i Europa. Deras förutsättningar för att nå sin nuvarande politiska status, vägen dit och förutsägelseerna som kan göras om deras respektive framtidsutsikter skiljer sig åt, men vissa drag är också gemensamma. Vi ska nu diskutera dessa likheter och skillnader, och se om Baldacchino & Hepburns teori om varför regioner blir autonoma är användbar för att förklara varför våra fall befinner sig i den position de gör.

3.1 Förutsättningar för autonomi

Den kulturella regionalismen på Nordirland är väl förankrad och erkänd utifrån, även om det är uppdelad. Språkets betydelse är också stor då både iriska och ulster scots används vardagligt, även om den senare dock är mindre vanligt förekommande. En annan aspekt är att språken till stor del används som politiska argument för att hävda den egna kulturen. Nordirlands territorium är tydligt och överenskommet men omtvistat. Gränsen med Irland delar en ö som tidigare varit förenad. Givetvis gör det omständigheterna speciella, då regionen av naturliga orsaker har mycket nära samarbete med Republiken Irland.

Den politiska irredentistiska viljan är stark men har inte samlat en majoritet av invånarna. Det kan vara problematiskt att förhålla sig till Nordirland och dess regionalism då det som bekant inte finns en starkt förenad gemensam kultur, utan flera olika, på olika nivåer. Den historiskt konfliktartade situationen på Nordirland gör också att det är svårt att anta hur stor påverkan just den egna kulturen har på strävan efter autonomi, i förhållande till andra faktorer. Det framkommer i vår analys att regionens olika kulturer och språk till stor del används som politisk strategi, genom att övervärdera behovet av att skydda exempelvis iriskan, i förhållande till hur det verkliga behovet ser ut.

Den funktionella regionalismen har till synes varierande betydelse i våra två regioner. Katalonien är ett tydligt exempel på när det finns starka ekonomiska incitament till att vilja ha självständighet. Nordirland däremot har en ekonomisk situation som är svårare att analysera. Det vi vet är att den är något svagare än i resten av den brittiska unionen. Dessutom tillkommer det faktum att Nordirland inte söker egen suveränitet och därmed inte heller avser att hantera en

nordirländsk finansiell autonomi. Därför är det rimligt att anta att funktionell regionalism spelar en större och mer avgörande roll i Kataloniens fall.

Katalonien har tydliga incitament att vilja ha större inflytande över sin ekonomi. I dagsläget betalar regionen stora mängder skatt till Madrid som man sedan genom utjämnningssystemet får tillbaka betydligt mindre på (Guibernau, 2013). Nordirlands ekonomi är å sin sida svagare än den i övriga brittiska unionen. Men i Nordirlands fall är det heller inte tal om att styra över en egen ekonomi som en suverän stat, utan att vara del av den ena eller den andra statens system.

3.2 Centralmaktens hållning och extantism

Vi observerar att London verkar ha en betydligt mer tillåtande hållning än vad Madrid har gentemot sin respektive region. Enligt Långfredagsavtalet har nordirländarna själva rätt att bestämma vilken stat de vill tillhöra (MSB, 2013). Emellertid var dock ett av Storbritanniens krav för att Nordirland skulle få bestämma över sig själva efter "The Troubles" att både de katolska och protestantiska partiernas väpnade grenar lade ner sina vapen- vilket de inte ville göra av rädsla för varandra- samt gick med på politiska förhandlingar med varandra. Den parlamentariska maktindelningen mellan katoliker och protestanter borgar för fred och politisk stabilitet, men också att de två sidorna så att säga håller varandra på plats. Storbritannien kunde alltså använda de interna motsättningarna och hotet att dra in Nordirlands autonomi som ett sätt att utöva kontroll över regionen. I dagsläget är regionen i princip pacificerad och autonom, men om stridigheter blossar upp igen kan Storbritannien antagligen dra tillbaka autonomi igen. Med katoliker i minoritet av befolkningen, och brittiskt tryck på att dela makten med protestantiska partier, är inte sannolikheten stor att republikanism ska bli parlamentariskt dominant i nivå med att det kan få betydelse för Nordirlands politik - och i förlängningen nationstillhörighet. Centralmaktens hållning kan i Nordirlands fall alltså tolkas som dubbel - på pappret ligger valet i medborgarnas händer. Men som den politiska verkligheten ser ut så har det kanske inte ens varit nödvändigt för London att neka Nordirland eventuell återförening med Irland.

Katalanerna däremot lyder under den spanska konstitutionen som uttryckligen förbjuder secessionism (Guibernau, 2013). Madrid konkurrerar inte med någon annan befintlig stat och har egentligen inga incitament att acceptera Kataloniens krav på utökad autonomi. Exempelvis vill Katalonien ha finansiell autonomi och egen beskattningsrätt men det vägrar den spanska centralmakten att gå med på (Guibernau). Det finns djupt regionalt missnöje i Katalonien med att Madrid inte tillåter ökad regional autonomi och godkänner den uppdaterade Autonomi-stadgan men centralmakten har som sagt inget intresse av att göra det, och regionen kan inte lagligen göra något åt det. Genom historisk kamp från katalanistpartierna och

en stark ekonomisk position lyckades Katalonien tillskansa sig stark regional autonomi, men vid nationalstatens gränser tar det stopp, längre kommer de inte.

Baserat på detta kan vi sluta oss till att *extantismen*; nationalstaternas status-quo, och motståndet från moderlandet inte kan vara avgörande i fallet Nordirland, medan det i Katalonien kanske är den största faktorn till varför läget är som det är.

3.3 Det ekonomiska förhållandet med centralmakten

Enligt Baldacchino & Hepburn's teori skulle en anledning till att regioner föredrar autonomi framför självständighet vara att små regioner har stora fördelar av att ha en välvillig beskyddarstat i ryggen, som kan ge dem ekonomisk draghjälp och säkerhetspolitiskt beskydd. Den säkerhetspolitiska aspekten är jättestor betydelse för vår studie då båda våra undersökta regioner ligger inom EU och därmed löper mycket liten risk att hamna i militärt trångmål. Den ekonomiska aspekten är mycket mer aktuell. Som visat är Katalonien som region ekonomiskt starkare än Spanien som land. Spanien är visserligen regionens största handelspartner och skulle en nationsgräns uppstå mellan dem skulle sannolikt den katalanska ekonomin lida, men Katalonien har å andra sidan många andra internationella handelsförbindelser. Dessutom finns det redan en tendens till minskad handel med Spanien till fördel för handel med EU, och regionen är strategiskt placerad för handel mellan Spanien och EU. De skulle därför antagligen klara av byte av handelspartners utan att förlora alltför mycket på det.

Systemet med inbetalningar av skattemedel till en gemensam fond som alla de spanska regionerna sedan får del av är en direkt förlustaffär för Katalonien. Vi har också sett att det ofördelaktiga ekonomiska förhållandet till Spanien har varit en av anledningarna till att secessionismen vuxit i Katalonien. Det är därmed mycket tydligt att den ekonomiska förklaringen för sig inte är tillämpbar i fallet Katalonien.

I Nordirlands fall är det å andra sidan inte lika tydligt vilken betydelse den ekonomiska aspekten har. Nordirlands ekonomi har visserligen inte hämtat sig lika snabbt som de övriga brittiska riksdelarna efter finanskrisen 2008, men den brittiska ekonomin har vuxit stadigt sedan 2013 och den nordirländska har följt efter med en tillväxt strax under genomsnittet, så det är svårt att definitivt påstå att det går direkt dåligt. Även om grannen Irland hämtat sig från sin kris och fått bättre balans i budgeten så är dess ekonomi skör till följd av minskad köpkraft och försvagade inhemska företag. Landet kan inte heller förbättra sin ekonomi genom att beskatta de multinationella företag som finns i landet, eftersom dessa då sannolikt kommer att flytta.

Det finns alltså inte samma självklart övervägande ekonomiska fördelar för Nordirland att ansluta sig till Irland som för Katalonien att frigöra sig från Spanien, även om det inte kan uteslutas att det skulle kunna hända. Den

ekonomiska förklaringen till varför Nordirland väljer att stanna i Storbritannien kan därmed inte avfärdas, även om den inte fått otvetydigt stöd.

3.4 Subnationell mobilisering och EU-relationer

Enligt teorin är nationsstatens position på den internationella arenan så undergrävd, till fördel för politiska enheter på andra nivåer, att det inte är värt besväret för autonoma regioner att eftersträva suveränitet. Det skulle vara fullt tillräckligt att vara autonom, eftersom den ökade överstatliga integrationen innebär att regionerna kan interagera med EU och andra politiska aktörer och kringgå sina nationella centralregeringar (Baldacchino & Hepburn, 2012). Vi har emellertid kunnat se att så inte riktigt är fallet. Katalonien har genom sin plats i Committee of Regions samt sitt regionala kontor i Bryssel visserligen plattformar för direkt kontakt med EU-institutioner. Lissabonfördraget garanterar också regionerna mer makt än tidigare genom subsidiaritetsprincipen, samt möjligheten att väcka åtal mot lagstiftning som inskränker deras regionala handlingsutrymme. Emellertid måste regionerna ha centralmaktens stöd för ett sådant åtal, och om det är centralmakten som begränsar subsidiaritetsprincipen kan de inte göra så mycket. Regionen Katalonien kan alltså inte kringgå sin nationella centralregering med hjälp av EU för att tillfredsställa en regional önskan eftersom önskan är suveränitet. Eftersom centralmakten vägrar detta kan EU inte göra något åt det. Förklaringen om att överstatlig EU-integration med regioner tillåter subnationell mobilisering i den utsträckningen att nationella regeringar kan kringgå, och att det därför inte är nödvändigt att bli suverän längre, är alltså inte tillräcklig för att förstå autonomi i fallet Katalonien.

Nordirland å sin sida har genom Northern Ireland Task Force också en plattform för EU-samarbete som de enligt vissa forskare inte utnyttjar fullt ut. Regionen är relativt ny i integrationen med EU. De republikanska nordirländska partierna är traditionellt skeptiska till EU, och det nordirländska parti som fick flest röster i valet till EU-parlamentet 2014; Sinn Féin, är lätt EU-skeptiskt även om de inte förespråkar utträde. Sinn Féins subnationella mobilisering och samarbete på båda sidor gränsen har dock underlättats eftersom Nordirlands autonomisering innebar att de fick ett parlament och kan bedriva irredentistisk parlamentarisk politik utan inblandning från London. Här ser vi alltså att Baldacchino & Hepburns teori är tillämplig. Även om Nordirland inte återförenats med Irland, eller för den delen är självständigt, tillåter de nuvarande arrangemangen subnationell organisering och politiskt utbyte med Irland. Det kan bidra till att regionen nöjer sig med autonomi och inte eftersträvar frigörelse från Storbritannien.

3.5 Slutsatser

Det är uppenbarligen svårt att säga exakt vilken av de kulturella eller funktionella aspekterna som avgjort i de olika fallen. Men vi har fått en förståelse för hur olika faktorer har olika stor inverkan i olika regioner med avseende på autonomi och självständighet. I de flesta fall där det pågår någon typ av kampanj för ökad självständighet finns det i första hand starka kulturella argument. Varken Katalonien eller Nordirland agerar på enbart funktionella grunder. Däremot är ekonomisk-funktionella argument starka i Kataloniens fall, som även blir mer och mer uppenbara för den katalanska befolkningen.

Den största hindret för Katalonien tycks vara den spanska centralmakten, men också resten av de spanska regionerna. Om Katalonien mot förmodan skulle lämna den spanska nationen skulle det påverka de andra sexton regionerna, inte minst ekonomiskt men också genom att destabilisera hela området. Dessutom skulle det innebära att även andra regioner som Baskien skulle bli självständiga. Den spanska konstitutionen och anledningen till att den skrevs står alltså i direkt kontrast till ett eventuellt nytt suveränt Katalonien.

Men är det nationalstaternas status-quo, som Baldacchino & Hepburn (2012) pratar om, som är orsaken? Eller är det helt enkelt så att Madrid har ett annat förhållningssätt än Storbritannien på basis av kontexten som nationens historia? Om nationalstaternas extantism hindrar autonoma regioner från att bli suveräna, borde till exempel Skottland inte ha kunnat gå så långt som till en folkomröstning om självständighet som erkändes av brittiska centralmakten.

3.5.1 Avslutningsvis

Vi har identifierat hur olika kulturella och funktionella argument är basen för att bli en autonom region. När regionen sedan är autonom spelar de olika förutsättningarna och orsakerna till varför regionen fick autonomi, roll för vad som gör att regionen inte kan bryta sig loss och bli suverän, alternativt återförenas med en gammal vän. Baldacchino & Hepburns teori om autonomi som global trend förankras i att nationalstaternas extantism hindrar nya från att bildas samt att suveränitet ofta inte är så attraktivt. Vi har förstått att nationalstaten spelar mycket stor roll i Kataloniens fall, där det tycks vara det största hindret för deras secessionistiska kampanj. Nordirland däremot, som ändå har fått klartecken från den brittiska centralmakten att de får bestämma själva om sin nationstillhörighet, har idag inte en majoritet irredentister. Men det gör ändå att vi ifrågasätter om nationalstaternas status-quo nödvändigtvis måste ha så stor roll som Baldacchino & Hepburn förfäktar. Det måste väl bero på omständigheterna? Decentralisering, om än i olika former, verkar vara något attraktivt idag. Och vem vet hur alla världens befintliga stater kommer att ställa sig till diverse kommande

secessionister och irredentister? Dessutom menar Baldacchino & Hepburn att det är en klar fördel att få ekonomisk draghjälp och eventuellt militärt beskydd från en större stat. Men globalisering och internationella forum gör ju samtidigt att samarbeten med andra kan ingås. De mindre regionerna kanske inte längre behöver vara beroende av den stora staten på de grunderna?

Den slutgiltiga frågan blir då huruvida teorin om att regioner förblir autonoma stämmer. Svaret är både ja och nej. Mycket av det Baldacchino & Hepburn lyfter fram stämmer väldigt bra in på de fall vi undersökt. Men det finns fortfarande en del som verkar osäkert och som inte helt kan förklara allt, särskilt fallet Nordirland. Till det kommer att Baldacchino & Hepburns resonemang till stor del baseras på antagandet att regioner helt enkelt inte vill eller anser det vara värt besväret att söka egen suveränitet. Det vi ser i Katalonien och andra regioner som exempelvis Skottland är att det finns stor vilja och stort engagemang i frågan.

4 Referenser

- Ackrén, Maria & Lindström, Bjarne, 2012, "Autonomy development, irredentism and secessionism in a Nordic context", *Commonwealth & Comparative Politics*, vol. 50, nr. 4, s 494-511.
- Baldacchino, Godfrey & Hepburn, Eve, 2012, "A different appetite for sovereignty? Independence movements in subnational island jurisdictions", *Commonwealth & Comparative Politics*, vol. 50, nr. 4, s. 555-568.
- BBC, 2015, *58% in Northern Ireland want to stay in EU according to poll*, BBC News, Nyhetsartikel. 2015-08-06. [Elektronisk resurs] Tillgänglig: <http://www.bbc.com/news/uk-northern-ireland-33806065> Hämtdatum 2016-01-06.
- Castells, Antoni, 2014, "Catalonia and Spain at the crossroads: Financial and economic aspects" *Oxford Review of Economic Policy*, vol. 30, nr. 2, s. 277–296 .
- CIA - Central Intelligence Agency, hemsida, 2015. *The World Factbook: Ireland*. [Elektronisk] Hämtad 2016-01-06 från <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ei.html>
- Convergence and Union. 2016. *Encyclopædia Britannica Online*. Hämtad 2016-01-06 från <http://www.britannica.com/topic/Convergence-and-Union>
- El País, 2015a, *Resultados Elecciones Autonomicas 2015*. [Elektronisk] Hämtad 2016-01-06 från <http://resultados.elpais.com/elecciones/2015/autonomicas/09/>
- El País, 2015b, *Resultados Elecciones Municipales 2015*. [Elektronisk] Hämtad 2016-01-06 från <http://resultados.elpais.com/elecciones/2015/municipales/09/>
- Esaiasson, Peter; Giljam, Mikael; Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena, 2012. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.
- Esquerra Republicana, hemsida. *Republican Left of Catalonia*. [Elektronisk] Hämtad 2016-01-06 från <http://www.esquerra.cat/language/english>
- Europaparlamentet, hemsida, 2014. *Resultat för EU-valet 2014*. [Elektronisk] Hämtad 2016-01-06 från <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/sv/country-results-uk-2014.html>
- European Commission, hemsida, 2012. *Northern Ireland Task Force*. [Elektronisk] Hämtad 2016-01-06 från http://ec.europa.eu/unitedkingdom/about_us/office_in_northern_ireland/task_force.htm
- Fianna Fáil, hemsida, 2016. *About Fianna Fáil*. [Elektronisk] Hämtad 2016-01-06 från <https://www.fiannafail.ie/about-fianna-fail>

- Guibernau, Montserrat, 2013, "Secessionism in Catalonia: After Democracy" *Ethnopolitics*, vol. 12, nr. 4, s. 368-393.
- Hayward, Katy & Murphy, Mary C., 2012, "The (Soft) Power of Commitment: The EU and Conflict Resolution in Northern Ireland", *Ethnopolitics*, vol. 11, nr. 4, s. 439-452.
- MSB - Myndigheten för samhällskydd och beredskap, hemsida, 2013, *Fördjupning Nordirland*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.sakerhetspolitik.se/Konflikter/Konflikter/Nordirland/Fordjupning/> Hämtdatum 2016-01-06.
- NISRA - Northern Ireland Statistics and Research Agency, elektroniskt dokument, 2015. *Northern Ireland Composite Economic Index*. [Elektronisk] Hämtad 2016-01-06 från <https://www.detini.gov.uk/sites/default/files/publications/deti/NI%20Composite%20Economic%20Index%20Statistical%20Bulletin%20Q2%202015.pdf>
- ONS - Office of National Statistics, hemsida, 2014. *Main comparisons: Economy*. [Elektronisk] Hämtad 2016-01-06 från <http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/compendiums/compendium-of-uk-statistics/economy/index.html>
- Parks, Judith & Elcock, Howard, 2000. "Why do regions demand authority?", *Regional & Federal Studies*, vol. 10, nr. 3, s. 87-106.
- Sánchez, Luis, 2007, "Splitting the Country: the case of the Atlantic Coast of Nicaragua", *Journal of Latin American Geography*, vol. 6, nr. 1, s. 7-23.
- Singleton, Shaniqua L., 2013, "The Hour of the Regions: An Analysis of the State of Governance in the European Union", *Claremont-UC Undergraduate Research Conference on the European Union*, vol. 2013, art. 8. doi: 10.5642/urceu.20132013.08
- Sinn Féin, elektroniskt dokument, 2014. *Sinn Féin EU Manifesto*. [Elektronisk] Hämtad 2016-01-01 från https://www.sinnfein.ie/files/2014/EU_Manifesto_2014_Web.pdf
- Sinn Féin, hemsida, 2016. *A Republic for all*. [Elektronisk] Hämtad 2016-01-06 från <http://www.sinnfein.ie/a-republic-for-all-policy>